نویسندگان: دکتر علیرضا ظهور[۱]، احسان موسی‌فرخانی[۲]

بررسی اپیدمیولوژیک افسردگی و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشکده بهداشت کرمان در سال ۸۰

چکیده:

افسردگی یکی از شایعترین بیماریهای روانپزشکی است که شیوع آن در طول عمر ۱۵٪ - ۲۵٪ می‌باشد. با توجه به عوارض متعدد افسردگی و اهمیت سلامتی قشر دانشجو و نیز شناخت عوامل مختلف موثر بر افسردگی در این قشر، این مطالعه انجام شد.

این پژوهش از نوع مقطعی است که به منظور تعیین شیوع افسردگی و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان، در بهار ۱۳۸۰ انجام گرفت. این مطالعه به صورت سرشماری در کلیه دانشجویان دانشکده بهداشت کرمان با استفاده از پرسشنامه استاندارد شده Beck انجام شد. مجموعاً ۳۴۶ نفر از دانشجویان (۸۰٪ کل دانشجویان دانشکده) در تکمیل پرسشنامه همکاری نمودند.

نتایج بدست آمده نشان داد که از کل افراد مورد مطالعه ۶۱ درصد واجد درجات مختلف افسردگی بودند. حدود ۲۲ درصد افسردگی مرزی، ۱۵ درصد افسردگی خفیف، ۱۷ درصد افسردگی متوسط، ۵ درصد افسردگی شدید و ۲ درصد افسردگی خیلی شدید داشتند.در این مطالعه میزان افسردگی با سن دانشجو، جنس، وضعیت تأهل، محل سکونت، منبع درآمد دانشجو، حیات والدین، تحصیلات پدر، دوره تحصیلی و ترم تحصیلی رابطهٔ معنی‌داری نداشت. در حالی که میزان افسردگی با شغل مادر، رشته تحصیلی، مقطع تحصیلی، سال ورودی، رضایتمندی از رشته تحصیلی، آینده شغلی، وضعیت فرد از نظر داشتن بیماری مزمن و ناراحتی‌های روحی همبستگی معنی‌داری داشت، اما در آزمون آماری رگرسیون مرحله‌ای شغل مادر، رشته‌تحصیلی، رضایتمندی از رشتهٔ تحصیلی به عنوان پیشگوی افسردگی معنی‌دار نبودند، ولی وضعیت روحی فرد، امید نسبت به آیندهٔ شغلی، وضعیت جسمی فرد از نظر بیماری مزمن و مقطع تحصیلی به عنوان پیشگوی مناسب افسردگی در دانشجویان معنی‌دار بودند.

لغات کلیدی: افسردگی، دانشجو، اپیدمیولوژی

مقدمه:

افسردگی یکی از شایعترین بیمارهای روانپزشکی است (۱). شیوع آن در طول عمر ۱۵٪ است که در زنان به ۲۵٪ هم می‌رسد (۲). افراد مبتلا به افسردگی دچار علائم متعددی از قبیل خلق افسرده، فقدان علاقه و لذت و خودکشی می‌شوند (۳). چون دانشجویان هر کشور متضمن سازندگی و بالندگی فردای آن دیارند و سلامت جسمی و روحی تک تک آنان منشأ اثر بسیار مهمی در آینده آن کشور دارد، و با توجه به عوارض متعددی که افسردگی درپی دارد، لزوم تحقیق در مورد افسردگی و شناخت عوامل مرتبط با آن در جامعه کنونی ما بیشتر احساس می‌گردد. مطالعات انجام شده در گروههای دانشجویی نیز دامنه بالایی از اختلال افسردگی را نشان می‌دهد، به طوری که گاهی حدود دو سوم دانشجویان از بعضی نشانه‌های افسردگی رنج می‌برند (۴).

مطالعات بسیار زیادی در مورد افسردگی انجام شده است. جدول شمارهٔ ۱ خلاصهٔ هفده مقالهٔ پژوهشی در زمینه افسردگی در کشور را نشان می‌دهد.

تعدادی از مطالعات نشان داده است که بین سنوات تحصیلی دانشجویان با میزان افسردگی همبستگی مثبت وجود دارد بطوریکه هر چه از سال ورود دانشجویان به دانشگاه می‌گذرد، افسردگی بیشتر شده است (۵،۶،۷).

این مطالعه جهت بررسی عوامل احتمالی مرتبط با افسردگی در دانشجویان مانند سن، جنس، وضعیت تأهل، محل سکونت، منبع درآمد، در قید حیات بودن والدین، تحصیلات پدر، رشتهٔ تحصیلی، دوره تحصیلی (شبانه یا روزانه)، سال ورودی (مقطع تحصیلی)، رضایتمندی از رشتهٔ تحصیلی، امید به آیندهٔ شغلی، وضعیت فرد از نظر

[۱] استادیار دانشگاه علوم پزشکی ایران
[۲] کارشناس بهداشت دانشگاه علوم پزشکی ایران

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-22]

بیماری‌های مزمن و ناراحتی‌های روانی و روحی و مقایسه نتایج آن با سایر مطالعات، انجام شده است.

روش مطالعه:

این مطالعه یک بررسی از نوع مقطعی (Cross-Sectional) می‌باشد. که در بهار ۱۳۸۰ در دانشکده بهداشت کرمان انجام شد. روش نمونه‌گیری سرشماری (Sensus) بود، حدود ۸۰٪ دانشجویان (۳۴۶ نفر) در این پژوهش همکاری نمودند. ابزارگردآوری اطلاعات، پرشنامه‌ای مشتمل بر دو بخش بود.

بخش اول پرسشنامه حاوی ۲۱ سؤال مربوط به خصوصیات دموگرافیکی افراد تحت بررسی و همچنین متغیرهای احتمالاً مرتبط با افسردگی بود. بخش دوم پرسشنامه ۲۱ سؤال مربوط به سنجش افسردگی beck بود. این پرسشنامه با حساسیت ۶۸٪ و ویژگی ۸۸٪ در مطالعات اپیدمیولوژیک افسردگی به طور گسترده بکار گرفته می‌شود (۲).

برای جمع‌آوری داده‌ها پژوهشگران به تمام کلاس‌های دروس مختلف دانشکده مراجعه کردند. در مواردی که تعدادی از دانشجویان در کلاس‌ها غایب بودند با مراجعات متعدد امکان دسترسی به آنان میسر گردید. پس از تکمیل پرسشنامه‌ها توسط دانشجویان، اطلاعات حاصله استخراج و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت، لازم به ذکر است که در بخش سنجش نگرش مطالعه از مقیاس لیکرت استفاده شده است .

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها پس از ورود داده‌ها به رایانه، توسط نرم‌افزار آماری SPSS Win و از طریق آزمون X^2 آنالیز انجام گرفت.

نتایج:

حدود ۶۳٪ دانشجویان مؤنث و بقیه مذکر بودند. میانگین سنی افراد تحت بررسی ۲۱ سال (SD=2.98)، حدود ۹۲٪ دانشجویان مجرد و بقیه متأهل بودند. حدود ۴۲٪ کرمانی و ۵۸٪ ساکن بقیه استان‌های کشور بودند. تنها حدود ۶٪ دانشجویان استقلال مالی داشتند و بقیه برای تأمین هزینهٔ زندگی از والدین خود کمک می‌گرفتند. از بین خصوصیات دموگرافیکی دانشجویان تحت بررسی، تنها شغل مادر ارتباط معنی‌دار آماری با افسردگی نشان می‌دهد. بطوریکه افسردگی در بین فرزندان با مادر شاغل بیشتر به چشم می‌خورد. رشتهٔ تحصیلی حدود ۱۷٪ دانشجویان بهداشت عمومی، ۲۱٪ بهداشت حرفه‌ای، ۳۲٪ بهداشت محیط، ۱۶٪ بهداشت خانواده و ۱۴٪ مبارزه با بیماریها بوده است.

وضعیت افسردگی دانشجویان رشته‌های مختلف در جدول شمارهٔ ۲ آمده است . همانطور که در این جدول نشان داده شده است، تفاوت معنی‌داری در نمرات افسردگی در بین دانشجویان رشته‌های مختلف بهداشتی مشاهده می‌گردد. مثلاً حدود ۴۸٪ دانشجویان رشتهٔ مبارزه با بیماری‌ها دارای درجاتی از افسردگی بودند در حالیکه این درصد برای دانشجویان رشتهٔ بهداشت عمومی تنها ۲۸٪بوده است. ضمناً تفاوت معنی‌داری بین افسردگی دانشجویان در دو مقطع تحصیلی کاردانی و کارشناسی مشاهده می‌گردد بطوریکه ۳۰٪ دانشجویان مقطع کارشناسی دارای درجاتی از افسردگی بودند، در حالی که این درصد برای دانشجویان کاردانی ۴۵٪ بوده است.

نکته قابل توجه آنکه در بین دانشجویان (کاردانی و کارشناسی) همبستگی مثبتی بین طول تحصیل دانشجویان با شدت افسردگی وجود دارد، بطوریکه ۳۳٪ از دانشجویان ترم اول، ۳۶٪ از دانشجویان ترم دوم، ۴۵٪ از دانشجویان ترم سوم و ۴۶٪ از دانشجویان ترم چهارم افسرده بوده‌اند.

در پاسخ به سؤال «میزان رضایت شما از رشتهٔ تحصیلی‌تان چقدر است؟» نتایج نشان داد که حدود ۳۱٪ افرادی که از رشتهٔ تحصیلی خود رضایت داشته‌اند دارای درجاتی ازافسردگی بودند درحالیکه این درصد برای افرادی که ناراضی بوده‌اند حدود ۴۸٪ بوده است. در پاسخ به سؤال «نسبت به آینده شغلی خود چه احساسی دارید؟» نتایج نشان داد که حدود ۵۱٪ دانشجویانی که نسبت به آینده شغلی خود ناامید بوده‌اند دارای شدتی از افسردگی بوده، در حالیکه این درصد برای دانشجویان امیدوار تنها ۲۹٪ بوده است ، به عبارت دیگر نتایج نشان داد که یک همبستگی منفی بین رضایت از رشتهٔ تحصیلی و همچنین امید به آیندهٔ شغلی با میزان افسردگی دانشجویان وجود دارد. .

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-22]

جدول شماره (۱) : خلاصه تعدادی از مقالات پژوهشی در زمینه افسردگی در کشور

نام محقق	سال	جمعیت آماری	روش تشخیص	نتیجه گیری و بحث
حمزه ای و همکاران	۱۳۷۴	دانشجویان پزشکی کرمان(۲۳۸)	تست بک	میگرن(۱۷/۲٪)و افسردگی(۳۳/۵٪) بوده و ضمناً سردرد میگرنی و افسردگی در دانشجویان عالما همراه با همدیگر مشاهده شده
نصیری و بهلول	۱۳۷۴	پرستاران بیمارستانهای دانشگاه اصفهان(۲۳۹)	تست بک	افسردگی شدید(۰/۸)و متوسط(۱۶/۶) بوده و ضمناً شماری در مجردها، مؤنثها و تاغلس بیشتر بوده است.
شهبازی و سلیمی	۱۳۷۴	زوجهای نابارور مراجعه کننده به مرکز ناباروری یزد(۴۰۰)	تست بک	افسردگی خفیف(۱۷٪)، متوسط(۱۱٪)و بسارشدید(۳٪) بوده . ضمناً باردارها بیشتر از گروههای دیگر افسردگی داشته اند
فروغان و همکاران	۱۳۷۴	دانشجویان پزشکی بندر عباس(۲۷۱)	تست بک	افسردگی خفیف(۲۶/۳٪)، متوسط(۱۰/۴)و شدید(۷/۴٪) بوده. ضمناً متاهل، افراد با بیماری مزمن و سایر اختلالات روانی بیشتر از سایر گروهها افسردگی داشته اند.
معتمدی و همکاران	۱۳۷۵	دانشجویان ورودی ۱۳۷۵ کرمان(۳۸۷)	SCL-90-R	افسردگی (۳۵/۲) بوده و ضمناً اختلالات در پسران بیش از دختران بوده است.
سیدی و تقدسی	۱۳۷۶	بیماران MI بستری در CCU بیمارستان کاشان(۱۰۰)	تست بک	افسردگی خفیف(۴۸٪) و متوسط (۸٪) بوده و ضمناً افسردگی بس از MI شایع تر بوده است.
جوهری	۱۳۷۶	دانش آموزان سال چهارم دبیرستانهای ایلام(۳۷۲)	تست بک و یک روانشناس	افسردگی(۷۹٪) بوده و ضمناً دختران بیش ازپسران افسرده بوده اند.
باروق و همکاران	۱۳۷۷	دانشجویان پرستاری دانشگاه پزشکی تهران(۶۷)	تست بک	افسردگی خفیف(۳۰٪) و متوسط(۳/۱٪) و ضمناً برنامه کارآموزی در عرصه تاثیری در میزان افسردگی نداشته است.
فرهادی و امینی	۱۳۷۷	دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان(۱۷۴)	پرسشنامه MMPI	افسردگی متوسط(۴۸/۹٪) شدید(۲٪) بوده و ضمناً در پسرها بالاتر از دختران بوده.
موسوی و همکاران	۱۳۷۷	دانش آموزان دبیرستانی بندر عباس (۶۰۰)	تست بک	افسردگی خفیف(۳۸/۵٪)، متوسط(۴/۹٪) و شدید(۱/۳٪) بوده و ضمناً بین مصرف شیر خشک یا شیر مادر در کودکی و رتبه تولد با افسردگی ارتباطی وجود نداشته.
حسینی نژاد و همکاران	۱۳۷۸	دانشجویان دانشگاههای سروار(۱۱۴۳)	تست بک	افسردگی(۲۹/۲٪) بوده و ضمناً عدم رضایت از رشته، نگرانی از آینده شغلی، نوع رشته تحصیلی بر افسردگی تاثیرداشته.
پاشا	۱۳۷۸	زنان نازا مراجعه کننده به مرکز الزهرا بابل(۳۱۰)	پرسشنامه هامیلتون و تست بک	افسردگی خفیف(۲۲/۶٪)، متوسط(۲۳/۲٪) و شدید(۴/۸٪) بوده و ضمناً ویژگیهای فردی در زنان نازا افسرده با غیر افسرده متفاوت بوده است.
خیرآبادی و محمدی	۱۳۷۸	مردم شهر کامیاران(۱۴۰۱)	تست بک	افسردگی خفیف(۳/۳٪)، متوسط(۲۲/۶٪) و شدید(۱۶/۷٪) بوده و ضمناً افراد بیکار و مؤنث بیشترین افسردگی را داشته اند.
بروجنی و نوابی نژاد		دانش آموزان دبیرستانهای اصفهان(۲۳۷)	پرسش نامه تعلق والدینی و تست بک	افسردگی (۱۷/۱۱٪) بوده و ضمناً تعلق والدینی با افسردگی رابطه معکوس داشته است.
حلوانی و همکاران		کارکنان شنگ معدن ایران(۳۳۲)	تست بک	خفیف(۲۵/۶۸٪)، متوسط(۱۲/۹۹٪) و شدید(۳/۶۶٪) بوده و شغل با افسردگی ارتباط داشته است.
غفاری نژاد		بیماران بستری در بیمارستان علوم پزشکی کرمان(۵۰۸)	تست بک	خفیف(۱۷/۹٪)، متوسط(۲۴/۴٪) و شدید(۹/۱٪) بوده است و مجردها، مطلقه ها و بیوه ها بیشتر از سایرین افسردگی داشته اند.
زهرایی و خمکاران		خانمهای مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی اصفهان(۵۲۷)	پرسشنامه ادینبرگ	افسردگی(۳۵٪) بوده و ضمناً بین بارداری و افسردگی ارتباط بسیار قوی وجود داشته است.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-22]

جدول شماره ۲: توزیع نمرات افسردگی دانشجویان با توجه به وضعیت تحصیلی آنان در دانشجویان دانشکده بهداشت کرمان در سال ۸۰

نمره افسردگی / وضعیت تحصیلی	(۹-۰) سالم	(۱۵-۱۰) مرزی	(۲۰-۱۶) خفیف	(۳۰-۲۱) متوسط	(+۳۱) شدید	آزمون آماری
رشته تحصیلی						
عمومی	۲۳ (۵۳)	۱۱ (۱۸)	۸ (۱۴)	۷ (۱۲)	۲ (۳)	
حرفه‌ای	۳۴ (۴۶)	۱۷ (۲۳)	۱۰ (۱۴)	۱۰ (۱۳)	۳ (۴)	
محیط	۲۲ (۲۹)	۲۳ (۲۱)	۱۵ (۱۴)	۳۰ (۲۸)	۹ (۸)	P=0.01
خانواده	۲۴ (۴۳)	۱۴ (۲۵)	۶ (۱۱)	۷ (۱۳)	۴ (۷)	
مبارزه با بیماریها	۱۳ (۲۷)	۱۲ (۲۵)	۱۲ (۲۵)	۷ (۱۵)	۴ (۸)	
دوره روزانه	۹۰ (۴۱)	۵۰ (۲۲)	۳۳ (۱۵)	۳۶ (۱۶)	۱۲ (۶)	P>0.05
شبانه	۴۵ (۳۶)	۲۷ (۲۲)	۱۸ (۱۴)	۲۵ (۲۰)	۱۰ (۸)	
کاردانی	۶۴ (۳۲)	۴۵ (۲۳)	۳۶ (۱۸)	۴۰ (۲۰)	۱۴ (۷)	P=0.003
کارشناسی	۷۱ (۴۸)	۳۲ (۲۲)	۱۵ (۱۰)	۲۱ (۱۴)	۸ (۶)	
سال ورود: ۷۸	۵۰ (۳۸)	۲۱ (۱۶)	۱۹ (۱۴)	۳۱ (۲۳)	۱۲ (۹)	P=0.04
۷۹	۸۵ (۴۰)	۵۶ (۲۶)	۳۲ (۱۵)	۳۰ (۱۴)	۱۰ (۵)	
ترم تحصیلی: ۱	۴۵ (۴۶)	۲۱ (۲۲)	۱۳ (۱۳)	۱۵ (۱۵)	۴ (۴)	
۲	۴۰ (۳۵)	۳۴ (۲۹)	۲۰ (۱۷)	۱۶ (۱۴)	۶ (۵)	
۳	۲۸ (۳۷)	۱۳ (۱۷)	۱۱ (۱۵)	۱۳ (۱۷)	۱۰ (۱۴)	P>0.05
۴	۲۲ (۳۹)	۹ (۱۶)	۷ (۱۲)	۱۷ (۳۰)	۲ (۳)	

حدود ۱۷٪ (۶۰ نفر از ۳۴۶ نفر) از دانشجویان اظهار داشته‌اند که حداقل از یک بیماری جسمی مزمن رنج می‌برند. نتایج نشان داد که ۵۷٪ این دانشجویان دارای درجاتی از افسردگی بوده‌اند در حالیکه این درصد برای سایر دانشجویان تنها ۳۵ ٪ بوده است .

در پایان از آزمون رگرسیون چندگانه به منظور مشخص نمودن عوامل پیشگویی کنندهٔ افسردگی، از بین متغیرهایی که ارتباط آنها با افسردگی قبلاً توسط آزمون‌های آماری نشان داده شده بود (شامل: شغل مادر، رشته تحصیلی، مقطع تحصیلی، سال ورودی، رضایتمندی از رشتهٔ تحصیلی، آینده شغلی، وضعیت فرد از نظر داشتن بیماری مزمن و ناراحتی‌های روحی) استفاده گردید که در آزمون آماری رگرسیون مرحله‌ای، چهار متغیر وضعیت روحی فرد، امید نسبت به آیندهٔ شغلی، وضعیت جسمی فرد از نظر بیماری مزمن و مقطع تحصیلی به عنوان پیشگوی مناسب افسردگی در دانشجویان معنی‌دار بودند.

بحث:

این پژوهش به صورت مقطعی و با هدف کلی تعیین مهمترین عوامل مرتبط با افسردگی در دانشجویان دانشکده بهداشت کرمان، در بهار سال تحصیلی ۱۳۸۰ انجام پذیرفت. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که، حدود ۶۱٪ از کل افراد مورد بررسی واجد درجات مختلفی از افسردگی بوده‌اند. متأسفانه این درصد نسبت به نتایج اخذ شده از سایر تحقیقات انجام شده در دانشگاههای مختلف کشور بالاتر می‌باشد .

بخشی از تفاوت نتایج این پژوهش با سایر پژوهش‌های ذکر شده در جدول شمارهٔ ۱ را می‌توان احتمالاً مربوط به تفاوت در ابزار پژوهش، جامعهٔ پژوهش، طبقه‌بندی افراد از نظر شدت بیماری، وضعیت اجتماعی ـ اقتصادی و فرهنگی افراد تحت بررسی دانست.

در این پژوهش بین شیوع افسردگی و جنسیت رابطه معنی‌داری وجود نداشت. در حالیکه در برخی از مطالعات میزان افسردگی در زنان بیش از مردان (۱۱،۹،۱۰،۳،۸) و در برخی دیگر میزان افسردگی مردان بیش از زنان بوده است

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-22]

(۶،۱۲). این تفاوت احتمالاً به علت اختلاف جامعهٔ آماری در پژوهش‌های مذکور بوده است.

در این پژوهش همچنین بین تأهل و افسردگی رابطه معنی‌داری بدست نیامد در حالیکه در تعدادی از مطالعات میزان افسردگی در مجردها بیش ازمتأهلین گزارش شده (۱۳،۲،۱۰،۳) که شاید علت این تفاوت تعداد کم افراد متأهل (۲۸ نفر) در این پژوهش باشد. علیرغم اینکه در این پژوهش بین محل سکونت و افسردگی رابطه معنی‌داری مشاهده نشده است، ولی میزان افسردگی دانشجویان کرمانی در مقایسه با دانشجویان غیرکرمانی بیشتر بود. وجود شرایط فرهنگی و اجتماعی خاص در منطقه، شرایط اقلیمی و کویری بودن منطقه، شیوع بیشتر اعتیاد در والدین و وضعیت اقتصادی خانواده‌های کرمانی شاید از عوامل مرتبط با این تفاوت باشد.

نتایج بررسی نشان داد که یک همبستگی مثبت بین طول تحصیلی دانشجویان با افسردگی وجود دارد. شاید مشکلاتی نظیر مسائل مالی و سنگینی دروس، نگرانیهای مربوط به آینده از قبیل نگرانی در رابطه با پیدا کردن شغل، نگرانی در رابطه با ازدواج، استرسهای ناشی از قبولی در مقاطع تحصیلی بالاتر، ترس از مشروطی و دوری از خانواده در بروز افسردگی تأثیر گذار باشند.

نتایج همچنین نشان داد که حدود ۳۱٪ افرادی که از رشتهٔ تحصیلی خود رضایت داشته‌اند دارای شدتی از افسردگی بوده در حالیکه این درصد برای افرادی که ناراضی بوده‌اند حدود ۴۸٪ بوده است. در مطالعه حسینی‌نژاد (۱۳۷۷) بین میزان افسردگی و رشته تحصیلی نیز همبستگی مشاهده شد، در حالیکه در پژوهش فرهادی (۱۳۷۷) ارتباطی بین این دو متغیر دیده نشده است.

منابع:

۱-کریمی طاری کوشیار. درمان افسردگی. انتشارات نسل نواندیش، ۱۳۷۸.

۲-فروغان مهشید، امامی حبیب، فرکوش بهرام، پرتو آذربابک. بررسی اپیدمیولوژیک افسردگی در دانشجویان پزشکی)مجله علمی طب و توانبخشی. سال اول، شماره ۱، ۱۳۷۹.

۳-خیرآبادی غلامرضا ، محمدی سوسن. بررسی اپیدمیولوژیک افسردگی در شهر کامیاران. مجله دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سال چهارم، شماره پانزدهم، بهار۱۳۷۹.

۴- آزاد ح.آسیب شناسی روانی. جلد اول، انتشارات بعثت، ۱۳۷۷.

۵-مقدم اکبر، غفاری نژاد علیرضا، بهرامپور بابک. بررسی شیوع میگرن و افسردگی و رابطه آنها با یکدیگر در دانشجویان پزشکی کرمان. مجله دانشگاه علوم پزشکی کرمان، دوره چهارم، شماره۲، ۱۳۷۶.

۶-فرهادی علی، امینی فریبا. شیوع اضطراب و افسردگی و تاثیر آنها بر عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی لرستان. فصلنامه دانشگاه عاوم پزشکی لرستان، تابستان۱۳۷۸.

۷-بروجنی علی، نوابی نژاد شکوه. بررسی وضعیت تعلق والدینی و ا رتبا آ ن با میزان ا فسردگی دانش آ موزان نوجوان. مجله دانشکده پرستاری و مامائی اصفهان، شماره۱۱، ۱۳۷۸ .

۸-معتمدی سید هادی، نیکیان یدا...، تازری هادی. تعیین میزان شیوع اختلالات روانی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمان. مجله دانشگاه علوم پزشکی کرمان، دوره ششم، شماره۳، ۱۳۷۸.

۹-ناروق نسرین، نیسانک ناهید، یوسفی فرزانه، مهران عباس. بررسی مقایسه ای افسردگی دانشجویان پرستاری کار آموز در عرصه در دانشکده پرستاری و مامائی تهران. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران، ۱۳۷۷ .

۱۰-غفاری نژاد علیرضا، (شیوع افسردگی دربیماران بستری در یک بیمارستان عمومی) مجله دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان،سال هشتم،شماره ۳۱و۳۲، پائیز و زمستان۱۳۷۸

۱۱-نصیری محمود، بهلول مژگان، (بررسی شدت ا فسردگی پرستاران شاغل در بیمارستانهای آموزشی و مربیان پرستاری دانشکده علوم پز شکی اصفهان) مجله علمی دانشکده پرستاری و مامائی، شماره۱۲،۱۳۷۴ .

۱۲-احمدی سید احمد. بررسی پراکندگی افسردگی در دانشجویان دانشگاه اصفهان. نشریه پژوهشی دانشگاه اصفهان. بهار۱۳۶۶.

۱۳-حسینی نژاد محمد تقی، حکاک حمید رضا،مؤیدی زهرا. بررسی عوامل مؤثر بر اقسردگی در دانشجویان دانشگاههای سبزوار. مجله علمی فرهنگی کمیته تحقیقات دانشجویان، دانشکده علوم پزشکی سبزوار، سال پنجم، شماره۳و۴، زمستان۱۳۷۸.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-22]